

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

11. listopadu 2004^{*}

Ve věci C-372/02,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Bundessozialgericht (Německo) ze dne 15. srpna 2002, došlým Soudnímu dvoru dne 16. října 2002, v řízení:

Roberto Adanez-Vega

proti

Bundesanstalt für Arbeit,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení P. Jann (zpravodaj), předseda senátu, A. Rosas a S. von Bahr, soudci,

^{*} Jednací jazyk: němčina.

generální advokát: F. G. Jacobs,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

s přihlédnutím k vyjádřením předloženým:

- za R. Adanez-Vegu J. López Lermou,
- za německou vládu M. Lummu, jako zmocněncem,
- za portugalskou vládu L. I. Fernandesem a S. da Nóbrega Pizarrem, jako zmocněnci,
- za Komisi Evropských společenství H. Michard a H. Kreppel, jako zmocněnci,

po vypsání stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 25. března 2004,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 3, čl. 13 odst. 2, článků 67 a 71 nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osobysamostatně výdělečně

činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství (Úř. věst. L 149, s. 2; Zvl. vyd. 05/01, s. 35) ve znění aktualizovaném nařízením Rady (EHS) č. 2001/83 ze dne 2. června 1983 (Úř. věst. L 230, s. 6), ve znění nařízení Rady (EHS) č. 2195/91 ze dne 25. června 1991 (Úř. věst. L 206, s. 2, dále jen „nařízení č. 1408/71“).

- 2 Tato žádost je podána v rámci sporu mezi R. Adanez-Vegou a Bundesanstalt für Arbeit (Spolkový úřad pro zaměstnanost, dále jen „Bundesanstalt“) ve věci podpory nebo pomoci v nezaměstnanosti, které Bundesanstalt R. Adanez-Vegovi odmítl přiznat.

Právní rámeček

Právní úprava Společenství

Definice

- 3 Podle čl. 1 písm. s) nařízení č. 1408/71 „se ‚dobami zaměstnání‘ a ‚dobami samostatně výdělečné činnosti‘ rozumějí doby takto definované nebo za takové uznané právními předpisy, podle nichž byly získány, a všechny podobné doby, pokud je uvedené právní předpisy považují za rovnocenné dobám zaměstnání nebo dobám samostatně výdělečné činnosti“.

Kolizní pravidla

4 Článek 13 nařízení č. 1408/71 stanoví:

„1. [...] podléhají osoby, na které se vztahuje toto nařízení, pouze právním předpisům jediného členského státu. Tyto právní předpisy se určují v souladu s touto hlavou.

2. S výhradou článků 14 až 17:

a) osoba zaměstnaná na území jednoho členského státu podléhá právním předpisům uvedeného státu, i když má bydliště na území jiného členského státu nebo i když podnik nebo zaměstnavatel, který ji zaměstnává, má sídlo nebo místo podnikání na území jiného členského státu;

[...]

e) osoba odvedená nebo znovu povoláná do služby v ozbrojených silách nebo služby náhradní civilní členského státu podléhá právním předpisům uvedeného státu [...];

f) osoba, která již nadále nepodléhá právním předpisům členského státu, aniž by se na ni začaly vztahovat právní předpisy jiného členského státu v souladu s pravidly stanovenými ve výše uvedených písmenech nebo v souladu s jednou z výjimek nebo zvláštních pravidel stanovených v člancích 14 až 17, podléhá právním předpisům členského státu, na jehož území má bydliště, v souladu pouze s ustanoveními uvedených právních předpisů.“

5 Článek 71 odst. 1 písm. b) bod ii) nařízení č. 1408/71 upřesňuje, že zaměstnaná osoba jiná než příhraniční pracovník „[...] která měla během svého posledního zaměstnání bydliště na území jiného členského státu, než je příslušný členský stát [...], a která je k dispozici službám zaměstnanosti na území členského státu, ve kterém má bydliště, nebo která se vrátí na toto území, obdrží dávky podle právních předpisů uvedeného státu [...]; tyto dávky poskytuje orgán místa bydliště na vlastní účet [...]“.

Hmotněprávní pravidla

6 Článek 3 odst. 1 nařízení č. 1408/71 stanoví, že „[s] výhradou zvláštních ustanovení tohoto nařízení mají osoby s bydlištěm na území jednoho z členských států, na které se vztahuje toto nařízení, stejná práva a povinnosti podle právních předpisů kteréhokoli členského státu jako státní příslušníci uvedeného státu.“

- 7 Článek 67 odst. 1 a 3 nařízení č. 1408/71 nazvaný „Sčítání dob pojištění nebo zaměstnání“ ohledně dávek v nezaměstnanosti uvádí:

„1. Příslušný orgán členského státu, jehož právní předpisy podmiňují získání, zachování nebo opětné nabytí nároků na dávky získáním dob pojištění, přihlíží v nezbytné míře k dobám pojištění nebo zaměstnání, které dotyčná osoba získala jako zaměstnaná osoba podle právních předpisů kteréhokoli jiného členského státu, jako by to byly doby pojištění získané podle jí uplatňovaných právních předpisů, avšak za podmínky, že by se doby zaměstnání započítávaly jako doby pojištění, kdyby byly získány podle uvedených právních předpisů.

[...]

3. S výjimkou případů uvedených v čl. 71 odst. 1 písm. a) bodě ii) a písm. b) bodě ii) se odstavce 1 a 2 použijí pod podmínkou, že dotyčná osoba naposled získala

— v případě odstavce 1 doby pojištění,

— v případě odstavce 2 doby zaměstnání,

v souladu s právními předpisy, na jejichž základě jsou dávky požadovány.“

Vnitrostátní právní úprava

- 8 Článek 100 odst. 1 Arbeitsförderungsgesetz (zákon o podpoře zaměstnanosti), ve znění platném v roce 1996 stanoví, že osoba má nárok na dávky v nezaměstnanosti, zejména pokud splnila podmínky doby pojištění. Článek 104 Arbeitsförderungsgesetz stanoví, že podmínka doby trvání pojištění je splněna, pokud dotyčná osoba vykonávala v délce alespoň 360 dnů v rozhodném období tří let zaměstnání zakládající povinnosti odvádět příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Rozhodné období bezprostředně předchází prvnímu dni doby nezaměstnanosti, kdy jsou splněny další podmínky opravňující k získání nároku na dávky v nezaměstnanosti.
- 9 Podle článku 134 Arbeitsförderungsgesetz je pomoc v nezaměstnanosti podpůrně poskytována nezaměstnaným, kteří jsou ekonomicky slabí a kteří splňují další podmínky stanovené v článku 100 Arbeitsförderungsgesetz, s tím, že namísto doby trvání pojištění v délce 360 dní musí dokazovat pouze dobu zaměstnání zakládající povinnost odvádět příspěvek v délce alespoň 150 dnů v rozhodném období nepřesahujícím jeden rok.
- 10 Podle článku 107 Arbeitsförderungsgesetz je doba služby v ozbrojených silách posuzována jako doba zaměstnání zakládající povinnost odvádět příspěvek.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 11 Roberto Adanez-Vega je španělský státní příslušník, který měl od svého narození v roce 1974 místo hlavního bydliště přihlášeno nepřetržitě v Německu.
- 12 V období od 1. září 1991 do 4. prosince 1992 navštěvoval vzdělávací program ve Španělsku, který zakládá povinnost odvádět pojistné na sociální zabezpečení (zejména příspěvek na státní politiku zaměstnanosti). Poté, od 3. do 31. srpna 1994 a od 3. listopadu 1994 do 20. dubna 1995, vykonával v Německu zaměstnání, které rovněž zakládá povinnost odvádět pojistné na sociální zabezpečení (zejména příspěvek na státní politiku zaměstnanosti). Dne 21. dubna 1995 se R. Adanez-Vega vrátil do Španělska, kde vykonával od 18. května 1995 do 15. února 1996 povinnou vojenskou službu. Po skončení povinné vojenské služby se vrátil do Německa.
- 13 Po svém návratu požádal R. Adanez-Vega dne 25. dubna 1996 o zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání u Bundesanstalt a podal žádost o dávky v nezaměstnanosti. Dne 30. května 1996 našel nové zaměstnání.
- 14 Bundesanstalt mu odmítl přiznat rozhodnutím ze dne 31. května 1996 dávky v nezaměstnanosti za období od 25. dubna do 29. května 1996 z toho důvodu, že podmínky doby trvání pojištění stanovené v člancích 104 a 134 Arbeitsförderungs-gesetz, které opravňují k poskytnutí dávek v nezaměstnanosti (podpora a pomoc v nezaměstnanosti), nebyly splněny. Vzhledem k tomu, že podle Bundesanstalt není nutno zohlednit dobu povinné vojenské služby vykonávané ve Španělsku, totiž R. Adanez-Vega nesplnil podmínku doby trvání pojištění v délce alespoň 360 dnů

během rozhodného období tří let, uvedenou v článku 104 Arbeitsförderungsgesetz, ani podmínku pojištění v délce alespoň 150 dnů během rozhodného období 1 roku, uvedenou v článku 134 téhož zákona.

- 15 Bundesanstalt zamítl rozhodnutím ze dne 16. července 1996 stížnost R. Adanez-Vegy proti svému výše uvedenému rozhodnutí. Sozialgericht Hannover (Německo) rozhodnutím ze dne 26. února 1998 vyhověl žalobě podané R. Adanez-Vegou proti tomuto rozhodnutí. Odvolání Bundesanstalt k Landessozialgericht Niedersachsen (Německo) bylo zamítnuto rozsudkem ze dne 23. října 2001. Bundesanstalt podal následně opravný prostředek („Revision“) k Bundessozialgericht.
- 16 Za těchto okolností se Bundessozialgericht rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Podléhá osoba, která požaduje dávky v nezaměstnanosti v rámci německého systému pojistného na státní politiku zaměstnanosti po uplynutí více než dvou měsíců po skončení povinné vojenské služby vykonávané ve Španělsku,

- a) na základě čl. 13 odst. 2 písm. e) nařízení č. 1408/71 [...] španělským právním předpisům?
- b) na základě čl. 13 odst. 2 písm. f) nařízení č. 1408/71 [...] německým právním předpisům?

2) Pokud je odpověď na první otázku písm. a) kladná:

a) zakládá povinná vojenská služba vykonávaná ve Španělsku „poslední zaměstnání [...] na území jiného členského státu“ ve smyslu čl. 71 odst. 1 nařízení č. 1408/71?

b) Pokud je odpověď na druhou otázku písm. a) kladná:

obsahuje čl. 71 odst. 1 písm. b) bod ii) první věta nařízení č. 1408/71 také pravidlo, podle kterého se pro účel dávek v nezaměstnanosti zohlední poslední zaměstnání vykonávané na území jiného členského státu, jako kdyby toto místo zaměstnání bylo ve státě, v němž má dotyčná osoba bydliště, aniž by bylo nutné ověřit, zda jsou splněny podmínky článku 67 téhož nařízení?

c) Pokud je odpověď na druhou otázku písm. b) záporná:

za jakých podmínek je doba výkonu povinné vojenské služby, která nezakládá podle vnitrostátních právních předpisů (španělských) ani dobu pojištění v rámci systému pojistného na státní politiku zaměstnanosti, ani dobu jí postavenou naroveň, pokládána na základě čl. 67 odst. 1 nařízení č. 1408/71 za dobu zaměstnání získanou jako osobou zaměstnanou podle právních předpisů jiného členského státu?

3) Pokud je odpověď na první otázku písm. b) kladná:

a) získala osoba, která ukončila svou poslední dobu pojištění v Německu více než před jedním rokem a která následně vykonávala devítiměsíční povinnou vojenskou službu ve Španělsku, doby pojištění ve smyslu čl. 67 odst. 3 nařízení č. 1408/71 ,naposledy‘ podle německých právních předpisů?

b) Pokud je odpověď na třetí otázku písm. a) kladná:

za jakých podmínek je doba výkonu povinné vojenské služby, která nezakládá podle vnitrostátních (španělských) právních předpisů ani dobu pojištění v rámci systému pojistného na státní politiku zaměstnanosti, ani dobu jí postavenou naroveň, pokládána na základě čl. 67 odst. 1 nařízení č. 1408/71 za dobu zaměstnání získanou jako osobou zaměstnanou podle právních předpisů jiného členského státu? (Tato otázka odpovídá druhé otázce písm. c))

c) Pokud se čl. 67 odst. 1 nařízení č. 1408/71 neuplatní na žadatele (třetí otázka písm. a) a písm. b)):

i) zakládá povinná vojenská služba vykonávaná ve Španělsku ,poslední zaměstnání [...] na území jiného členského státu‘ ve smyslu čl. 71 odst. 1 nařízení č. 1408/71? (Tato otázka odpovídá druhé otázce písm. a))

ii) Pokud je odpověď na třetí otázku písm. c) bod i) kladná:

obsahuje čl. 71 odst. 1 písm. b) bod ii) první věta nařízení č. 1408/71 také pravidlo, podle kterého se pro účel poskytnutí dávek v nezaměstnanosti zohlední poslední zaměstnání vykonávané na území jiného členského státu, jako kdyby toto místo zaměstnání bylo (získáno) ve státě, v němž má osoba bydliště, aniž by bylo nutno ověřit, zda jsou splněny podmínky článku 67 nařízení č. 1408/71? (Tato otázka odpovídá druhé otázce písm. b))

4) Pokud ani podle článku 71, ani na základě článku 67 nařízení č. 1408/71 nemá být zohledněna doba španělské povinné vojenské služby pro účel nároků žadatele na dávky v rámci německého systému pojistného na státní politiku zaměstnanosti, vyplývá odpovídající nárok ze zásady rovnosti zacházení uvedené v článku 3 nařízení č. 1408/71 nebo z jiných obecných ustanovení práva Společenství?“

K předběžným otázkám

K první otázce: určení použitelných právních předpisů (články 13 a 71 nařízení č. 1408/71)

- 17 Svou první otázkou se předkládající soud v podstatě dotazuje, zda se podle článku 13 a 71 nařízení č. 1408/71 použijí na osobu, která má bydliště v některém členském státě a která je v něm nezaměstnaná po vykonání povinné vojenské služby v jiném členském státě, právní předpisy členského státu, ve kterém má tato osoba bydliště, nebo právní předpisy členského státu, v němž vykonávala povinnou vojenskou službu.

- 18 Úvodem je třeba konstatovat, že podle ustálené judikatury tvoří ustanovení nařízení č. 1408/71 určující použitelné právní předpisy systém kolizních norem, který má svým celkovým charakterem za následek odnětí pravomoci vnitrostátním zákonodárcům určit rozsah působnosti a podmínky použití jejich vnitrostátních právních předpisů v této oblasti, pokud jde o osoby, které jí podléhají, a pokud jde o území, na němž vnitrostátní právní předpisy zakládají právní účinky (v tomto smyslu viz zejména rozsudek ze dne 12. června 1986, Ten Holder, 302/84, Recueil, s. 1821, bod 21, a rozsudek ze dne 10. července 1986, Luijten, 60/85, Recueil, s. 2365, bod 14).
- 19 Nařízení č. 1408/71 za tím účelem stanoví v hlavě II pravidla určující „použitelné právní předpisy“. Tyto obecné kolizní normy však v určitých oblastech podléhají výjimkám (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 29. června 1988, Rebmann, 58/87 Recueil, s. 3467, bod 13). Ze systematiky nařízení č. 1408/71 vyplývá, že použití těchto zvláštních kolizních norem nicméně předpokládá předchozí určení použitelných právních předpisů podle ustanovení hlavy II uvedeného nařízení.
- 20 Je tedy třeba nejdříve určit na základě obecných kolizních norem hlavy II nařízení č. 1408/71 právní předpisy, které budou použity. Poté je třeba ověřit, zda zvláštní kolizní normy tohoto nařízení stanoví či nestanoví použití jiných právních předpisů.

Obecné kolizní normy (článek 13 nařízení č. 1408/71)

- 21 Je třeba konstatovat, že podle čl. 13 odst. 2 písm. e) nařízení č. 1408/71 osoba odvedená do služby v ozbrojených silách podléhá právním předpisům tohoto státu.

- 22 Ve věci v původním řízení z toho vyplývá, že R. Adanez-Vega podléhal v době výkonu vojenské služby ve Španělsku španělským právním předpisům. Po skončení vojenské služby však přestal těmito právními předpisům podléhat.
- 23 Z čl. 13 odst. 2 písm. f) nařízení č. 1408/71 vyplývá, že osoba, na niž se přestanou vztahovat právní předpisy některého členského státu, aniž by se na ni začaly vztahovat právní předpisy jiného členského státu na základě čl. 13 odst. 2 písm. a) až d) nebo článků 14 až 17 téhož nařízení, podléhá právním předpisům členského státu, na jehož území má bydliště.
- 24 Článek 13 odst. 2 písm. f) nařízení č. 1408/71 lze podle judikatury Soudního dvora použít jak na osoby, které definitivně ukončily veškerou svou pracovní činnost, tak na osoby, které pouze dočasně ukončily svou činnost (rozsudek ze dne 11. června 1998, Kuusijärvi, C-275/96, Recueil, s. I-3419, body 39 a 40).
- 25 Na základě obecných kolizních norem podle hlavy II nařízení č. 1408/71 se tedy na nezaměstnané osoby v zásadě použijí právní předpisy členského státu, v němž mají tyto osoby bydliště.
- 26 Pokud jde o věc v původním řízení, vyplývá z toho, že osoba, která stejně jako R. Adanez-Vega má bydliště v některém členském státě a která je v něm nezaměstnaná po vykonání povinné vojenské služby v jiném členském státě, podléhá na základě čl. 13 odst. 2 písm. f) nařízení č. 1408/71 právním předpisům členského státu bydliště. Na základě obecných kolizních norem hlavy II nařízení č. 1408/71 je tedy nutno použít německých právních předpisů k určení, zda

R. Adanez-Vega splnil, či nesplnil podmínky vzniku nároku na dávky v nezaměstnanosti.

- 27 Nicméně je ještě nutno přezkoumat, zda může na předcházejících úvahách něco změnit čl. 71 odst. 1 písm. b) bod ii) nařízení č. 1408/71, který obsahuje zvláštní pravidla pro určení použitelných právních předpisů v oblasti dávek v nezaměstnanosti.
- 28 I když použitelnost čl. 71 odst. 1 písm. b) bodu ii) nařízení č. 1408/71 vede stejně jako použití čl. 13 odst. 2 písm. f) zmíněného nařízení k určení použití právních předpisů státu bydliště, má totiž tento článek zvláštní význam z hlediska věci v původním sporu, jelikož je významný pro výklad čl. 67 odst. 3 téhož nařízení ve věci sčítání dob pojištění nebo zaměstnání.

Zvláštní kolizní normy (čl. 71 odst. 1 nařízení č. 1408/71)

- 29 Článek 71 odst. 1 nařízení č. 1408/71 se týká případu nezaměstnaných pracovníků, kteří během svého posledního zaměstnání měli bydliště v jiném členském státě, než je členský stát příslušný v té době.

- 30 Podle čl. 71 odst. 1 písm. b) bodu ii) uvedeného nařízení obdrží plně nezaměstnaný pracovník, jiný než příhraniční pracovník, který je k dispozici službám zaměstnanosti na území členského státu, ve kterém má bydliště, nebo který se vrátí na toto území, dávky podle právních předpisů uvedeného státu, jako by tam byl naposledy zaměstnán.
- 31 Určení právních předpisů státu bydliště jako použitelných právních předpisů na základě čl. 71 odst. 1 nařízení č. 1408/71 tedy vyžaduje, aby dotyčná osoba měla během svého posledního zaměstnání bydliště v jiném členském státě, než je členský stát příslušný v té době.
- 32 Vzhledem ke skutkovým okolnostem věci v původním řízení je tedy nutno ověřit, zda:
- lze pokládat povinnou vojenskou službu vykonanou ve Španělsku za „zaměstnání“ ve smyslu čl. 71 odst. 1 nařízení č. 1408/71;
 - Roberto Adanez-Vega měl skutečně „bydliště“ v Německu během téhož období a zda
 - bylo Španělské království „příslušným státem“ ve smyslu téhož článku během doby výkonu povinné vojenské služby.

- 33 Co se týče první z těchto podmínek, je třeba konstatovat, že pojem „zaměstnání“ není definován nařízením č. 1408/71. Jelikož však toto nařízení není z hlediska Společenství prostředkem pro harmonizaci vnitrostátních systémů sociálního zabezpečení, ale předpisem, který má za cíl koordinovat tyto systémy, z úpravy tohoto nařízení a z jeho stavby vyplývá, že pojem „zaměstnání“ ve smyslu čl. 71 odst. 1 musí být vykládán s použitím definice stanovené vnitrostátními právními předpisy v oblasti sociálního zabezpečení. „Zaměstnání“ ve smyslu čl. 71 odst. 1 nařízení č. 1408/71 je tedy zaměstnání, které je za takové považováno při použití právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení členského státu, v němž je toto zaměstnání vykonáváno.
- 34 Pokud tyto vnitrostátní právní předpisy v této souvislosti odkazují za účelem definování pojmu „zaměstnání“ na činnosti, které zakládají dobu pojištění nebo dobu zaměstnání, pak potvrzení podle článku 80 nařízení Rady č. 574/72 ze dne 21. března 1972, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 1408/71, vydané příslušným orgánem tohoto státu a uvádějící doby pojištění a zaměstnání získané podle těchto právních předpisů, by mohlo sloužit jako indicie pro určení, zda povinná vojenská služba je pokládána za „zaměstnání“, či nikoliv.
- 35 Z dokumentů pak vyplývá, že ve věci v původním řízení španělský úřad pro sociální zabezpečení vydal podle článku 80 nařízení č. 574/72 potvrzení, podle kterého R. Adanez-Vega získal ve Španělsku dobu pojištění nebo zaměstnání pouze od 1. prosince 1991 do 4. prosince 1992, což je doba nezahrnující dobu výkonu povinné vojenské služby. Na základě toho by bylo možno se domnívat, že tuto poslední zmíněnou dobu nelze pokládat za „zaměstnání“ podle španělských právních předpisů.
- 36 Dokud není potvrzení vydané orgánem některého členského státu odebráno nebo prohlášeno za neplatné, musí ho podle judikatury Soudního dvora příslušný orgán jiného členského státu zohlednit. Zásada loajální spolupráce uvedená v článku 10

Smlouvy ES však ukládá orgánům sociálního zabezpečení provést přesné posouzení rozhodných skutečností, zejména při použití pravidel pro určení použitelných právních předpisů nebo pravidel sčítání dob, a tudíž zajistit přesnost údajů obsažených v potvrzeních. Přísluší jim tedy znovu zvážit opodstatněnost vydání potvrzení a případně potvrzení odebrat, pokud mají pochybnosti o přesnosti skutečností, na jejichž základě je potvrzení vydáno, a tedy o přesnosti údajů v potvrzení obsažených (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. února 2000, FTS, C-202/97, Recueil, s. I-883, bod 56, a rozsudek ze dne 30. března 2000, Banks a další, C-178/97, Recueil, s. I-2005, bod 43).

- 37 Co se týče druhé podmínky použití čl. 71 odst. 1 nařízení č. 1408/71, z ustálené judikatury vyplývá, že místo „bydliště“ je určeno místem, kde se nachází obvyklé centrum zájmů. V tomto ohledu je nutno zvážit rodinnou situaci pracovníka i důvody vedoucí k přesídlení a povahu práce (viz zejména rozsudek ze dne 17. února 1977, Di Paolo, 76/76, Recueil, s. 315, body 17 a 20).
- 38 Konečně, co se týče třetí podmínky použití čl. 71 odst. 1 nařízení č. 1408/71, z bodu 22 tohoto rozsudku vyplývá, že v době výkonu povinné vojenské služby byly skutečně v souladu s čl. 13 odst. 2 písm. e) uvedeného nařízení použitelné španělské vnitrostátní právní předpisy.
- 39 Ve věci v původním sporu přísluší předkládajícímu soudu, aby určil, zda R. Adanez-Vega splňuje, či nespĺňuje podmínky použití čl. 71 odst. 1 písm. b) bodu ii) nařízení č. 1408/71.
- 40 Pokud by R. Adanez-Vega splňoval podmínky použití čl. 71 odst. 1 písm. b) bodu ii) nařízení č. 1408/71, použily by se na něj na základě tohoto ustanovení rovněž právní předpisy členského státu bydliště, a sice německé právní předpisy.

- 41 Vzhledem k veškerým předcházejícím úvahám je třeba na první otázku odpovědět, že čl. 13 odst. 2 písm. f) nařízení č. 1408/71 musí být vykládán tak, že osoba, která má bydliště v některém členském státě a která v něm je nezaměstnaná po vykonání povinné vojenské služby v jiném členském státě, podléhá právním předpisům členského státu bydliště.

Článek 71 odst. 1 písm. b) bod ii) nařízení č. 1408/71 musí být vykládán tak, že zakládá zvláštní ustanovení pro určení právních předpisů použitelných pro účel dávek v nezaměstnanosti tak, že při splnění podmínek použití tohoto ustanovení podle něj budou určeny použitelné právní předpisy.

Předkládajícímu soudu přísluší určit, zda jsou podmínky použití čl. 71 odst. 1 písm. b) bodu ii) ve věci v původním řízení splněny, či nikoliv.

Pokud jsou podmínky použití čl. 71 odst. 1 písm. b) bodu ii) nařízení č. 1408/71 ve věci v původním řízení splněny, použily by se na základě tohoto ustanovení na osobu, která má bydliště v některém členském státě a která je nezaměstnaná po vykonání povinné vojenské služby v jiném členském státě, rovněž právní předpisy členského státu bydliště.

- 42 S přihlédnutím k odpovědi uvedené na otázku první již není nutno odpovídat na otázku druhou.

K otázce třetí: povinnost příslušného orgánu zohlednit doby pojištění a zaměstnání získané podle právních předpisů jiného členského státu (čl. 67. odst. 1 nařízení č. 1408/71)

- 43 Svou třetí otázkou se předkládající soud v podstatě dotazuje, zda je příslušný orgán na základě čl. 67 nařízení č. 1408/71 pro účely posuzování nároku na dávky v nezaměstnanosti povinen zohledňovat při výpočtu získaných dob pojištění dobu povinné vojenské služby vykonávané v jiném členském státě.

Předkládající soud se v této souvislosti zaprvé dotazuje, za jakých podmínek zakládá doba povinné vojenské služby vykonávané v jiném členském státě „[dobu zaměstnání získanou] jakožto zaměstnanou osobou podle právních předpisů [tohoto] jiného členského státu“ ve smyslu čl. 67 odst. 1 nařízení č. 1408/71.

Zadruhé se předkládající soud táže, zda je podmínka, že „dotyčná osoba naposledy získala [...] doby pojištění [...] v souladu s právními předpisy, na jejichž základě jsou dávky požadovány“, ve smyslu čl. 67 odst. 3 uvedeného nařízení v rozporu s povinností sčítání dob zaměstnání v případě, že dotyčná osoba skončila svou poslední dobu zaměstnání podle těchto právních předpisů před více než jedním rokem a poté vykonávala devítiměsíční povinnou vojenskou službu v jiném členském státě.

- 44 Nejprve je nutno konstatovat, že ze struktury a doslovného znění článků 67 a 71 nařízení č. 1408/71 vyplývá, že použití pravidel pro sčítání podle článku 67 je nezávislé na použití pravidel pro určení použitelných právních předpisů obsažených v článku 71 (viz rozsudek ze dne 12. května 1989, Warmerdam-Steggerda, 388/87, Recueil, s. 1203, bod 18). To znamená, že pravidla pro sčítání vyjmenovaná v článku 67 se potom použijí i v případě, že právní předpisy použitelné pro poskytování dávek

v nezaměstnanosti budou určeny na základě pravidel uvedených v článku 71. Tato možnost je mimoto stanovena v čl. 67 odst. 3 uvedeného nařízení.

K posouzení jako „[doba zaměstnání získaná] zaměstnanou osobou podle právních předpisů jiného členského státu“ ve smyslu čl. 67 odst. 1 nařízení č. 1408/71

45 V tomto ohledu z čl. 1 písm. s) nařízení č. 1408/71 vyplývá, že posouzení doby práce jako „doby zaměstnání“ závisí na vnitrostátních právních předpisech, podle nichž byla tato doba získána.

46 Navíc pojem „pracovník“ používaný nařízením č. 1408/71 zahrnuje všechny osoby pojištěné, byť i proti jedinému riziku, na základě povinného nebo volitelného pojištění podle obecného nebo zvláštního systému sociálního zabezpečení zmíněného v čl. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71, a to nezávisle na existenci pracovního poměru (rozsudek ze dne 12. května 1998, Martínez Sala, C-85/96, Recueil s. I-2691, bod 36, a výše uvedený rozsudek Kuusijärvi, bod 21).

47 Ve věci v původním řízení musí být tedy doba povinné vojenské služby získaná R. Adanez-Vegou ve Španělsku považována za „[dobu zaměstnání získanou] jakožto osobou zaměstnanou podle právních předpisů [tohoto] členského státu“ ve smyslu čl. 67 odst. 1 nařízení č. 1408/71, pokud je jednak za takovou určena nebo připuštěna španělskými právními předpisy nebo jimi pokládána a uznána za dobu odpovídající době zaměstnání a jednak pokud byl R. Adanez-Vega pojištěn ve smyslu čl. 1 písm. a) téhož nařízení během své povinné vojenské služby. Přezkoumat, zda byly tyto podmínky splněny, přísluší předkládajícímu soudu.

- 48 V této souvislosti z článku 80 nařízení č. 574/72 vyplývá, že k získání nároku podle článku 67 nařízení č. 1408/71 musí dotyčná osoba předložit příslušnému orgánu potvrzení, které uvádí doby pojištění nebo zaměstnání získané jakožto osobou zaměstnanou podle právních předpisů jiného členského státu. Z bodu 36 tohoto rozsudku nicméně vyplývá, že takové potvrzení vydané příslušným španělským orgánem nezakládá nevyvratitelný důkaz z pohledu příslušného německého orgánu ani z pohledu německých soudů (v tomto smyslu viz rovněž rozsudek ze dne 8. července 1992, Knoch, C-102/91, Recueil, s. I-4341, bod 54).

K podmínce, že „dotyčná osoba naposled získala [...] doby pojištění [...] v souladu s právními předpisy, na jejichž základě jsou dávky požadovány“, ve smyslu čl. 67 odst. 3 nařízení č. 1408/71

- 49 Nejprve je nutno konstatovat, že podmínka daná v čl. 67 odst. 3 nařízení č. 1408/71 se nepoužije ve věci v původním řízení, pokud se ukáže, že R. Adanez-Vega spadá do působnosti čl. 71 odst. 1 písm. b) bodu ii) tohoto nařízení.

- 50 Článek 67 odst. 3 nařízení č. 1408/71 totiž stanoví, že povinnost příslušného orgánu zohlednit při výpočtu získaných dob pojištění dobu pojištění nebo dobu zaměstnání získané zaměstnanou osobou podle právních předpisů jiného členského státu je podmíněna tím, že „dotyčná osoba naposled získala [...] doby pojištění [...] v souladu s právními předpisy, na jejichž základě jsou dávky požadovány“, s výjimkou případů nezaměstnaných osob uvedených v čl. 71 odst. 1 písm. a) bodě ii) a písm. b) bodě ii) uvedeného nařízení, neboť tyto osoby měly během svého posledního zaměstnání bydliště mimo stát v té době příslušný.

- 51 Z judikatury vyplývá, že podmínka, že „dotyčná osoba naposled získala [...] doby pojištění [...] v souladu s právními předpisy, na jejichž základě jsou dávky požadovány“, má za cíl podpořit hledání práce osoby v členském státě, kde osoba naposled platila příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a přenést zátěž vyplácení dávek v nezaměstnanosti na tento stát (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. dubna 1992, Gray, C-62/91, Recueil, s. I-2737, bod 12).
- 52 Jak vysvětluje generální advokát v bodech 79 a 80 svého stanoviska, doba pojištění musí být v důsledku toho pokládána za získanou „naposled“ v členském státě, pokud nezávisle na době, která uplynula mezi dovršením poslední doby pojištění a žádostí o dávky, v mezidobí nebyla získána žádná jiná doba pojištění v jiném členském státě.
- 53 Předkládajícímu soudu ve věci v původním řízení přísluší ověřit, zda R. Adanez-Vega získal doby pojištění v Německu a zda v mezidobí nebyla získána žádná jiná doba pojištění v jiném členském státě.
- 54 Vzhledem k předcházejícím úvahám je zaprvé nutno odpovědět na třetí otázku tak, že doba povinné vojenské služby v jiném členském státě zakládá „[doby zaměstnání získanou] jakožto zaměstnanou osobou podle právních předpisů [tohoto] jiného členského státu“, ve smyslu čl. 67 odst. 1 nařízení č. 1408/71, pokud je jednak za takovou určena nebo připuštěna právními předpisy tohoto jiného státu nebo těmito právními předpisy pokládána a uznána za dobu odpovídající době zaměstnání a jednak pokud byla dotyčná osoba pojištěna ve smyslu čl. 1 písm. a) téhož nařízení během své povinné vojenské služby.

Zadruhé podmínka, že „dotyčná osoba naposled získala [...] doby pojištění [...] v souladu s právními předpisy, na jejichž základě jsou dávky požadovány“, ve smyslu čl. 67 odst. 3 nařízení č. 1408/71, vylučuje povinnost sčítání dob zaměstnání pouze v případě, že doba pojištění byla získána v jiném členském státě po poslední získané době pojištění v souladu s právními předpisy, na jejichž základě jsou dávky požadovány.

K otázce čtvrté: zásada rovného zacházení (čl. 3 odst. 1 nařízení č. 1408/71)

- 55 Svou čtvrtou otázkou se předkládající soud v podstatě dotazuje, zda za okolností, jako jsou ty ve věci v původním řízení, článek 3 nařízení č. 1408/71 vylučuje, aby příslušný orgán při posuzování nároku na dávky v nezaměstnanosti nezohlednil při výpočtu získaných dob pojištění dobu povinné vojenské služby vykonávané v jiném členském státě.
- 56 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že článek 3 nařízení č. 1408/71 se použije pouze „[s] výhradou zvláštních ustanovení tohoto nařízení“.
- 57 Z důvodů uvedených generálním advokátem v bodech 94 a 97 jeho stanoviska článek 3 nařízení č. 1408/71 se nepoužije ve věci v původním řízení, neboť nařízení obsahuje zvláštní ustanovení, a sice článek 67, kterým se řídí nárok nezaměstnaného na dávky v nezaměstnanosti.

- 58 Vzhledem k výše uvedenému je třeba odpovědět na čtvrtou otázku tak, že za okolností, jako jsou ty ve věci v původním řízení, článek 3 nařízení č. 1408/71 nebrání tomu, aby příslušný orgán pro účely posuzování nároku na dávky v nezaměstnanosti nezohledňoval při výpočtu získaných dob pojištění dobu povinné vojenské služby vykonávané v jiném členském státě.

K nákladům řízení

- 59 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 13 odst. 2 písm. f) nařízení Rady č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění aktualizovaném nařízením Rady (EHS) č. 2001/83 ze dne 2. června 1983, ve znění nařízení Rady (EHS) č. 2195/91 ze dne 25. června 1991, musí být vykládán tak, že osoba, která má bydliště v některém členském státě a která v něm je nezaměstnaná po vykonání povinné vojenské služby v jiném členském státě, podléhá právním předpisům členského státu bydliště.

Článek 71 odst. 1 písm. b) bod ii) nařízení č. 1408/71, ve znění pozdějších změn, musí být vykládán tak, že zakládá zvláštní ustanovení pro určení právních předpisů použitelných pro účel dávek v nezaměstnanosti tak, že při splnění podmínek použití tohoto ustanovení podle něj budou určeny použitelné právní předpisy.

Předkládajícímu soudu přísluší určit, zda jsou podmínky použití čl. 71 odst. 1 písm. b) bodu ii) ve věci v původním řízení splněny, či nikoliv.

Pokud jsou podmínky použití čl. 71 odst. 1 písm. b) bodu ii) nařízení č. 1408/71, ve znění pozdějších změn, ve věci v původním řízení splněny, použily by se na základě tohoto ustanovení na osobu, která má bydliště v některém členském státě a která je nezaměstnaná po vykonání povinné vojenské služby v jiném členském státě, rovněž právní předpisy členského státu bydliště.

- 2) Doba povinné vojenské služby v jiném členském státě zakládá „[dobu zaměstnání kterou získala] jako zaměstnaná osoba podle právních předpisů [kteréhokoliv] jiného členského státu“ ve smyslu čl. 67 odst. 1 nařízení č. 1408/71, ve znění aktualizovaném nařízením č. 2001/83, ve znění nařízení č. 2195/91, pokud je jednak za takovou určena nebo připuštěna právními předpisy tohoto jiného státu nebo těmito právními předpisy pokládána a uznána za dobu odpovídající době zaměstnání a jednak pokud byla dotyčná osoba pojištěna ve smyslu čl. 1 písm. a) téhož nařízení během své povinné vojenské služby.

Podmínka, že „dotyčná osoba získala naposled [...] doby pojištění [...] v souladu s právními předpisy, na jejichž základě jsou dávky požadovány“, ve smyslu čl. 67 odst. 3 nařízení č. 1408/71, ve znění pozdějších změn, vylučuje povinnost sčítání dob zaměstnání pouze v případě, že doba pojištění byla získána v jiném členském státě po poslední době pojištění získané v souladu s právními předpisy, na jejichž základě jsou dávky požadovány.

- 3) Za okolností, jako jsou ty ve věci v původním řízení, článek 3 nařízení č. 1408/71, ve znění aktualizovaném nařízením č. 2001/83, ve znění nařízení č. 2195/91, nebrání tomu, aby příslušný orgán pro účely posuzování nároku na dávky v nezaměstnanosti nezohledňoval při výpočtu získaných dob pojištění dobu povinné vojenské služby vykonávané v jiném členském státě.

Podpisy.